

Jesusberättelsen 4 – chockerande fakta och oväntat budskap

Det kristna evangeliet är till sin karaktär en enda stor överraskning. Många fick uppleva kärlekens överraskning i mötet med Jesus. Men evangelierna innehåller också material som gör att man kan säga att de uppfyller ett trovärdigt pinsamhetskriterium. Evangelisterna anger många fakta som var pinsamma för urkyrkan. Jag nämner några exempel.

Alla evangelister talar om att deras huvudperson lät sig döpas av Johannes döparen. Det låter märkligt att man från kristet håll skulle ha hittat på att Jesus döptes av Johannes och så att säga underställer sig honom. Markus skriver sitt evangelium i Rom. Han hade ingenting att vinna på att framställa sin ledare som en som kommer inridande på en åsna. Ändå skriver han så.

Instiftandet av nattvarden var revolutionerande och till och med hädiskt, symboliskt sett, ur judisk synvinkel. Förbud att äta blod och blodmat rådde både i judendom och i den första kristna kyrkan. Församlingen skulle aldrig ha vågat skapa en liturgi med sådana instiftelseord.

Jesus samlade kring sig de fattiga, föraktade och kvinnor. Han upphöjde barn till förebilder. Det kastade ett löjets skimmer över skildringen och Jesus egen person. Jesus talar om andliga band som starkare än blodsband i en kultur där familjebanden var en av de viktigaste symbolerna och släktens heder var av högsta prioritet. Galileen var på Jesus tid ett föraktat område, medan Jerusalem hade en central plats i den judiska religionen. Man räknade inte med att Messias skulle komma från Galileen. Ändå presenteras Jesus som ”Jesus från Nasaret i Gaileen”. En stor del av händelserna sker där och ängeln vid graven påstår att Jesus skulle visa sig levande för lärjungarna just i Galileen.

Till det mest oväntade hör själva huvudbudskapet om Jesus från Nasaret som Messias och det sätt på vilket han som Messias dör. I en tid när makten och den råa styrkan var idealet, gladiatorernas tid, blir kontrasten till Jesus korsdöd stor. Trots det är korset centrum i den kristna förkunnelsen. Messias skulle enligt dåtidens sätt att tänka segra – inte avrättas som ett avskräckande exempel, som mist all värdighet och identitet. Jesus tal om att han som Messias och Människoson skulle lida, torteras och dö innebar helt enkelt en terminologisk motsägelse.

Det sätt på vilket Jesus liv skildras och hans ångest inför döden liknar på inget sätt de martyrhistorier som var aktuella bland judarna på Jesus tid (se t.ex. 1 Mack 6:18–7:41). Också den romerska vältalaren Celsos skymfades de kristna för att de trodde på en Messias som led och inte ens klarade att på stoiskt vis liksom filosofen Sokrates möta döden med värdighet. Att visa trötthet, gråta, ha en benägenhet till känslsamhet och smärta var tecken på svaghet. Den platonska och stoiska gudsbilden kan beskrivas i ordet *apathes*, en gud som var oberörd och inte kunde lida. Evangeliernas skildringar visar något totalt annat, de är nog sett med dåtidens ögon en taktisk katastrof, något en reklambyrå skulle ha klippt bort redan vid en första genomgång. Men författarna är av allt att döma mera upptagna av att berätta om vad som hände än att fundera på hur det skulle tas emot.

Till det mest oväntade hör förstås påståendet att Jesus har uppstått. Argumenten för att Gud uppväckte Jesus är ett historiskt faktum är många. Av de 22 argument jag funnit lyfter jag här fram några under fem huvudrubriker.

A. Den tomma graven. Det fanns ett femtiotal gravar som judarna på tiden vallfärdade till för att hedra heliga män. Det blev ingen vallfärd till Jesus grav. Kroppen var borta.

B. Uppståndelseberättelserna. Berättelserna är sakliga och realistiska, utan anspelning på gammaltestamentliga profetior och ingen teologisk utläggning över uppståndelsens betydelse. Det kvinnliga vittnesbördet är inte minst intressant i en tid när kvinnorna inte hade rätt att vittna i en domstol.

C. Lärjungarnas förvandling. Räddhågade lärjungar blev frimodiga vittnen.

D. Kyrkans födelse och nya liv. Kyrkan grundades som en spontan följd av vissheten om att Jesus levde. Ett nytt sätt att leva växte fram där gamla murar raserades.

E. Teologiska nytolkningar. Man ansåg att profetior gått i fullbordan, man firade dop och nattvard som baserade sig på uppståndelsetron. Man tillbad Jesus från Nasaret som Herre, Messias och Gud i en strängt judisk och monoteistisk miljö. Något avgörande måste ha hänt som gjorde att lärjungarna vågade ta den nya bekännelsen i sin mun, medvetna om att deras landsmän såg den som en grov hädelse. Evangeliet spreds till icke-judar, för att nu nämna ännu ett exempel på en revolutionerande nytolkning som Jesus uppståndelse ledde till. Ja, man började läsa berättelsen om Jesus jämsides med de gammaltestamentliga skrifterna. Nya testamentet växte fram.

Kyrkofader Tertullianus sammanfattade det oväntade i det kristna budskapet i följande uttalande:

Guds son har fötts; det var ”skamligt”, och därför ingen skam.

Guds Son har dött; det är ”galenskap” och därför trovärdigt.

Han begravdes och uppstod; det är säkert eftersom det är omöjligt.

Jesus liv, hans död och uppståndelse kom att förändra världshistorien. I nästa artikel ska vi se på ett tjugotal områden där Jesus förde in en ny hållning till livet.